

Hradčovské listy

zpravodaj pro občany Hradčovic a Lhotky

4. ČÍSLO

PROSINEC 2010

MK ČR E 19419

DISTRIBUOVÁNO ZDARMA

**Požehnané vánoční svátky
a vše nejlepší do roku 2011
přeje redakce**

Dobrý počín pro hospodaření obce v roce 2011

Dobrym pocinam pro zabezpečení hospodaření naší obce v nadcházejícím roce 2011 a pro vytvoření dostatečných finančních zdrojů pro realizaci zamýšlených investičních akcí byly počáteční kroky, které podniklo vedení obce k získání prvních dotací, a to zejména z rozpočtu státu. 7. prosince tohoto roku podepsal starosta obce v Olomouci smlouvu se Státním zemědělským intervenčním fondem, jejímž obsahem bude poskytnutí dotace v rámci MAS Dolní Poolšaví na rekonstrukci dětského hřiště a jeho technických prvků v zahradní části mateřské školy, která přinese do rozpočtu obce cca 225 000,- Kč. Dále jednal starosta obce 15. prosince o obnově funkčnosti retenčních nádrží pod Rovnou horu, jež byly postiženy naplaveninami v době letošních červnových záplav. Obec získala od Ministerstva pro místní rozvoj ČR příslib krytí až 90 % nákladů z hodnoty prací, jejichž celkový objem dosáhne cca 682 000,- Kč. Naše obec se stala úspěšným žadatelem i v případě církevního grantu vyhlášeného každoročně Nadací Děti-kultura-sport, kde získanou částkou alespoň z poloviny pokryjeme náklady na restaurování a další opravy drobné sak-

rální památky, která se nachází na Staré cestě naproti Pánověho. V celkovém součtu tak tyto dotační tituly obci přinesou skoro jeden milion korun, což v současné složité ekonomické situaci zabezpečí alespoň udržení stávající úrovně daňových příjmů obce ze státního rozpočtu.

starosta obce

Vánoce

Vánoce jsou zase tady, klepou na dveře. Ví si přeče se vším rady, kdopak jim je otevře ?

Voni krásně po skořici, po jablíčkách kulatých. Přijdou k nám zas koledníci, úsměv na tvářích buclatých.

Karolína Koničková, 5. tř.

Moje Vánoce

Na Vánoce si přeji počítačovou hru The Sims 3 a Lego city – hasiči. Byl bych hrozně rád, aby to neskončilo jako minule, když jsem dal Ježíškovi dopis za okno, a našli jsme ho až při jarním úklidu. Hned 1. prosince dostanu nebo si koupím čokoládový adventní kalendář, ale sním ho naráz. O Vánocích také dodržujeme různé tradice, jíme nekvašený chleba, večeříme smaženého kapra nebo rybí filé s bramborovým salátem. Já mám na Štědrý den z rodiny trochu legraci, dělám jim totiž zlaté prásátko zrcátkem, a protože se jmenuji Adam, mám ještě na Vánoce svátek. Vánočním stromečkem je u nás obvykle jedlička, ta nejvíc voní. Loni jsem si říkal, že by nebylo špatné, kdybych rodině udělal radost a dal jí malý dárek. Chtěl jsem k našemu stromečku pořídit ještě jeden. Navlekl jsem si na sebe teplé „maskáčové“ oblečení a vyrazil jsem do lesa. Když už jsem viděl hájenku, plížil jsem se jako had s pilou na zádech, až jsem se dostal blízko lesní školky. Všechny stromky se mi ale zdály hodně veliké, a tak jsem nakonec žádný nevzal a vrátil jsem se domů do tepla, kde to už vonělo vánočním cukrovím.

Adam Říha, 4. tř.

Vánoce

Vánoce mám moc ráda. Už 1. prosince se s rodinou začínáme modlit u adventního věnce. Týden před Vánocemi uklízíme, sestra, mamka a já pečeme linecké cukroví – srdíčka, zvonečky, kolečka a kytičky. Tatínek odpoledne před Štědrým dnem zabíjí kapra. Já u toho nejsem a raději jdu zdobit perníčky. A je tu Štědrý den! Co jsem se jen načekala! Doděláváme poslední detaily – pečeme buchty a připravujeme bramborový salát. Odpoledne jdu do kostela. Když se vrátím domů, všichni spokojeně sedí v kuchyni. Všechno je hezky uklizené, napečené buchty i perníčky leží na stole a krásně voní. Jdu se nahoru převléknout a po chvíli nás vždycky zavolají rodiče. Všichni si sedneme, pomodlíme se a čekáme, až vyjde první hvězda. Na večeři máme kyselici a kapra s bramborovým salátem. Po jídle jdeme k babičce, tatka zazvoní na zvoneček a všichni – i babička – pospícháme k vánočnímu stromečku a rozbalujeme dárky. Vánoce ještě nekončí, protože rodiče a sourozenci odchází do kostela. Doufám, že ty letošní Vánoce budou stejně hezké jako ty minulé.

Borbor Zemková, 5. tř.

Ustavující zasedání zastupitelstva obce

Nově zvolené zastupitelstvo obce Hradčovice

V úterý 9. listopadu se konalo ustavující zasedání zastupitelstva naší obce, jež vzešlo z komunálních voleb konaných ve dnech 15.–16. října 2010.

Starostou obce byl opětovně zvolen Doc. RSDr. Jan Popelka, CSc., funkci místostarosty bude i v nadcházejícím volebním období vykonávat Mgr. Josef Hruboš. V souladu se zákonem o obcích zastupitelstvo dále zvolilo kontrolní a finanční výbor. Předsedou kontrolního výboru byl zvolen Ing. František Pochylý, jeho členy pak Jiří Sedlář a Vladimír Hlaváč. Předsedou finančního výboru se stal Ing. František Macek, členy Roman Dočekal a Radek Šišák. Následně pak zastupitelstvo zvolilo i redakční radu Hradčovských listů. Za jejího předsedu vybralo Mgr. Petra Zemka, ThD. a za členy Mgr. Josefa Hruboše a Ing. Pavla Moštku.

Dalším výborem, který byl zastupitelstvem ustaven nově, se stal výbor pro rodinu. Jeho předsedou byl zvolen starosta obce a členkami Ing. Marie Šrámková, matrikářka obecního úřadu, a paní Anežka Buráňová za klub seniorů.

Po provedených volbách starosty, místostarosty a ustanovení daných komisí se nově zvolené zastupitelstvo zabývalo dalšími procedurálními otázkami, zejména pak jednací řádem. Projednán a následně schválen byl i převod plynové přípojky k budově hasičské zbrojnice, a to prodejem do vlastnictví Jihomoravských plynáren. V závěru svého prvního zasedání projednali zastupitelé obce i úkoly, které budou předmě-

tem dalšího zasedání, naplánovaného na první polovinu měsíce prosince. Zastupitelé byli starostou obce také informováni o zamýšlených

akcích, které by se měly uskutečnit v naší obci do konce letošního roku.

J. Popelka

Anketa mezi zastupiteli

Uvítali byste v Hradčovicích zimní kluziště?

František Macek

Já určitě ano. Sportovní a společenské využití v naší obci budu vždycky podporovat a myslím, že stávající možnost bruslení na rybníku je pro mladé přece jenom z ruky. V zimě je brzo tma a cesta tam a zpět zabere spoustu času, nehledě na to, že pro ty nejmenší je to skoro nedosažitelné. A myslím, že najít vhodné místo by nemuselo představovat neřešitelný problém. Třeba za družstvem na stavu, kde by bylo vhodné postupně revitalizovat celé okolí na sportovně odpočinkovou zónu, nebo u fotbalového hřiště lze upravit stávající asfaltovou plochu. Možností je určitě víc a při koncepční práci lze s výhledem do budoucna zajistit i postupné financování těchto aktivit, ať už z rozpočtu obce nebo prostřednictvím dotací.

Roman Dočekal

Osobně je mně to vcelku jedno, protože beztak nebruslím. Ale celkově pro obec je to určitě velmi dobrá věc, jak kvůli dětem,

tak i pro dospělé. Plní vlastně funkci hřiště. Teď je otázka kde? Jelikož mě napadá jen STAV, tak by se to muselo určitě nějak přizpůsobit a musel by se o to někdo starat, to je můj názor. Pokud by se něco dělalo vlastními silami, tak jsem ochotný klidně s něčím pomoci. Takže odpověď na otázku jestli bych uvítal kluziště tak ANO.

J. Hruboš

Určitě. Současně však vyvstává otázka jeho umístění a financování. Jako nejdostupnější a nejlevnější varianta by mohlo být využití již existujících ploch. To znamená hřiště u školy, lhotské hřiště či asfaltová plocha u fotbalového hřiště. Další možností je vybudování vlastního kluziště. Pro jeho umístění mne napadá pouze jedna lokace, a to tzv. stav na potoku nad družstvem. Tato možnost by si samozřejmě vyžádala terénní úpravy a další investice, a byla by tudíž mnohem dražší. Přikročil bych proto k nástřiku nějaké již existující plochy a sama praxe by ukázala, jestli je potřeba něco dalšího budovat.

Vzpomínka na vánoční svátky

Kolikrát jsi prožil ty vánoční svátky,
čas Božího narození, chvíle líbivé a milé.
Ty první v kruhu rodiny, v náruči své matky,
ty další pak již třeba v cizině.

Kolikrát jsi čekal a počítal ty pátky,
než přijde doba ticha a dny v mysli snivé.
Dnes vracíš se k nim ve vzpomínkách zpátky,
přes roky své, již prožité.

Kolikrát jsi slyšel ty zpěvy koled z dálky,
než donesly se k oknům, kde stály děti chtivé.
Teď zpíváš si je sám a počítáš i dárky,
co poslaly dnes poštou Tvoje děti milé.

Kolikrát jsi prožil ty vánoční svátky,
teď Tobě podobou již trochu jiné.
To asi proto, že nejsou slyšet zpěvy
hrané třeba s kolovrátky,
a chybí i ty děti, Tvému srdci blízké.

J. Popelka

*Tradiční zastávka Mikuláše s družinou
v základní škole*

Rozsvícení vánočního stromu

Vzpomínka na Vánoce roku 1952

Ve vzpomínkách na svoje dětství se vracím do doby, kdy mně bylo 7 let. Jako jiné roky jsme se těšili na Vánoce. Dárků tehdy moc nebyvalo, ale pro nás děti i vánoční stromek znamenal mnoho. Toho roku nebylo moc vánoční počasí. Otepilo se a od rána přepřchávalo. Ale i tak bylo slyšet po dědině střelení a pach karbidu se táhl ovzduším. Bylo ctí kluků a dorůstajících chlapců, aby střelba ohlašující vánoční svátky byla slyšet i v okolních vesnicích. Bylo to zdravé štychování a navozovalo vánoční atmosféru.

Obvykle jsme po štědrovečerní večeři chodili po sousedech a rodině zazpívat koledu a podívat se na vánoční stromky, jak je má kdo vyzdobené. Rok co rok jsme se sestrou chodily i k tetičce Kozůbkové, která byla vyhlášená kuchářka a měla pro nás vždycky něco mlsného na zub. Ale toho roku, protože stále přepřchávalo, jsme zůstaly doma.

V tu dobu ještě nebyla půlnoční mše, ale jitřní, která se sloužila v časných ranních hodinách na Hod Boží vánoční. Naše maminka na ní byla a přišla celá uplakaná a vyprávěla, že u Kozůbků se stalo hrozné neštěstí.

K čemu tehdy vlastně došlo? Dorůstající chlapci Staňka a Franta Kozůbkovi, Miloš a Zdeněk Smejkalovi a Franta Pilka (Píďa) si podomácku vyrobili ze starého kola od vozu takzvanou bukšu. Měli dva kusy a šli za dědinu k hraničce střílet. První bukšu zapálili a schovali se za hraničku. Rána to byla veliká, ovšem druhá bukša, pravděpodobně vlhkým počasím nevybuchla. Staňka ji držel a Miloš ji začal dlátem otevírat. To, co se nepodařilo za hraničkou, to se stalo v rukou chlapců. Následky hrozné.

Staňovi z pravé ruky zůstaly jen cáry a levá byla také zasažená, a ještě zranění po těle. Milošovi to utrhl kus dlaně a také způsobilo další zranění po těle. Franta Kozůbek měl napolo utržený palec na noze. Jen Franta Pilka a Zdeněk Smejkal zůstali nezranění. Všude stříkající krev a zmatek. Lidé se seběhli a když viděli, co se stalo, hned někdo utíkal pro paní Novotnou, která byla sice porodní asistentkou, ale pro Hradčovice tak trochu doktor. Ta když uviděla, co se stalo, rychle poslala pro Ladu Pilkového, tehdy studenta medicíny, aby jí přišel pomoci ovazovat

zranění. Ti dva udělali to nejnnutnější a rozhodující ošetření. V té době fungovaly ve vesnici snad jen dva telefony a než se podařilo zavolat sanitku, uběhlo dost času. Když přijela, naložili Miloše a Frantu, o Staňovi se nevědělo, jak to vůbec dopadne. Pak přijela později ještě druhá sanitka i pro něho. Když projížděli u kunovského nádraží, byly stáhnuté závory a tak tam došlo ještě k dalšímu zranění. V hradištské nemocnici se tehdy opeřovalo až do rána. Primář chirurgie pacienty jinak nenazval než „hradčovští kanonýři“.

Nakonec to všichni přežili, oženili se a udělali ve svém životě hodně dobrého.

Ráda vzpomínám na svého bratrance Staňu, jak při svém tělesném postižení nechyběl na žádné brigádě v obci a pomáhal i nám při stavbě rodinných domků. Také rád zpíval, tančil a nepokazil žádnou zábavu.

Teď spí „hradčovští kanonýři“ svůj věčný spánek na svatém poli v Nádkostelí.

Čest jejich památce!

Anežka Buráňová

Betlém, hvězda a symbolika Vánoc

Slovo Betlém v sobě obsahuje velký emoční náboj a vzbuzuje vesměs příjemné asociace i u nás, kteří jsme v tomto malebném palestinském městě na Západním břehu Jordánu nikdy nebyli. V nesčetných variacích domácích i kostelních betlémů se objevuje scéna Ježíšova narození v jeskyni, s Marií, Josefem, anděly, pastýři, ovečkami či jinými zvířaty. Náš prostý hradčovský betlém, vyřezávaný ze dřeva statných lip,

logické nálezy v malé vesnici Betlém vzdálené několik kilometrů od Nazareta napovídají, že tomu mohlo být jinak. Rozřešení této otázky, je-li vůbec bezesbytku možné, přenechejme specialistům. Z hlediska víry a symboliky Vánoc není tolik důležité, jestli anebo nakolik má biblické vyprávění historický základ, či v jaké míře jsou na ně nabaleny mýtické vrstvy. Evangelisté judský Betlém zdůrazňují v souvislosti se staro-

chrámem, dodnes stojící bazilika Narození Páně. Na přesném místě Kristova narození je v jeskyni do mramorového obložení vsazena stříbrná hvězda. V Betlémě se usadil a působil i jeden z překladatelů bible a velkých církevních Otců sv. Jeroným, který toto místo jako Kristovo rodiště hájil. Helenin kostel byl za pozdějších nepokojů zničen, obnovili jej do dnešní podoby až za mocného císaře Justiniána v 6. století. Ačkoliv se území později zmocnili muslimové, zavázali se, že chrám může sloužit křesťanům, což platí dodnes. Když křižáci dobyli Palestinu, byl v Betlémě na Vánoce 1100 korunován jeruzalémským králem po smrti svého bratra Balduin z Boulogne. Poté, co muslimové v roce 1187 získali Palestinu zpět, panovali pro křesťany různé časy, kdy byli nuceni odcházet a zase se mohli vracet. Od roku 1517 Palestinu ovládali osmanští Turci. Křesťanští poutníci jsou samozřejmě zdrojem bohatství města, proto jim Turci dovozovali přicházet. I od nás se do Betléma vypravovali poutníci, například jeden z později popravených pánů na Staroměstském náměstí, Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, který o své cestě vydal v roce 1608 cestopis. Před ním a samozřejmě i po něm se do Betléma vydali mnozí další cestovatelé, jistě dnes i někteří Hradčovjané. Pro nás, kteří Betlém známe jen z obrázků a vyprávění, vzbuzuje toto místo vzrušení a touhu se tam vypravit, vždyť v sobě koncentruje to podstatné z dějin celého křesťanstva. K tomu patří i legendární betlémská hvězda

Spory o to, co byla betlémská hvězda, se táhnou napříč stoletími. Historici, církevní představitelé, astronomové se prou o to, zda tento vánoční fenomén byl fyzicky přítomen na obloze, ať už se jednalo o kometu, hvězdu, planetu, či jejich vzájemnou konstelaci, vyúsťující v astrologickou předpověď narození Ježíše, nebo, že betlémská hvězda byla betlémským znamením – symbolem starozákonného proroctví.

Pohled na Betlém v roce 1898

které po staletí rostly kolem našeho kostela, patří k nejpůvabnějším. Zastavme se však u skutečného biblického města a jeho symbolického významu pro velká monotheistická náboženství, zvláště pro křesťanství. Etymologicky znamená slovo Betlém nejspíše „dům chleba“. Betlém je zmiňován vícekrát již ve Starém zákoně, např. jako místo, u kterého zemřela Jákobova manželka Ráchel či naopak se narodil král David, a samozřejmě se objevuje i zmínka o narození Spasitele v tomto městě. Se starozákonním Micheášovým proroctvím (5,1) je v podání evangelisty sv. Matouše (Mt 2,6) svázáno právě Kristovo zrození jako jeho naplnění. Všem známou historii přibližuje i Lukáš (kap. 2). Z apokryfních zdrojů je toto vyprávění obsaženo i v evangeliu Ježíšova dětství podle Tomáše, vzniklém někdy v 2. polovině 2. století (není totožné se známým apokryfem Tomášova evangelia). V nejstarších vrstvách, ze kterých dnešní evangelia postupně vznikala, takový popis Ježíšova zrození schází. Jedná se spíše o spojení více legend, to dokazují i silné mytologické rysy tohoto vyprávění, ke kterým bývá řazen soupis Ježíšových předků (Mt 1; Lk 3), andělské zvěstování (Lk, 1,26n), panenské početí a zrození (Mt 1,18; Lk 1,35), návštěva orientálních mudrců (Mt 2,1), hvězda, která je vedla (Mt 2,2), vraždění neviňátek (Mt 2,13, srov. Ex 1,22) a útěk do Egypta (Mt 2,16n). Za pravděpodobné místo Ježíšova narození je považován odborníky spíše galilejský Nazaret. To se zdají potvrzovat i archeologické výzkumy, kdy v judském Betlémě nejsou adekvátní nálezy z Herodových časů, ale až z doby císaře Konstantina (+ 337), kdy se dostalo toto místo do pozornosti křesťanstva. Nedávné arche-

zákonním proroctvím Micheáše i tradicí zrození velkého krále Davida (Řím 1,3). Narozené dítě je Hospodinem zaslíbený Mesiáš; kolorit, který nám přijde tak malebný a vzbuzuje ty nejpříjemnější emoce, raný křesťan chápal jako znamení této skutečnosti. Historicitu, jak ji vnímáme my, kdy každá nepřesnost v nás vzbuzuje pochybnosti o celém vyprávění, jim byla cizí. Přesto i ve starověku potřebovali mít s biblickou historií spojeno konkrétní místo, ke kterému by mohli přicházet poutníci. Proto byla za Konstantinovy matky sv. Heleny v roce 330 vystavěna nad Jeskyní narození, toho času pohanským

Tři králové na mozaice v italské Ravenně z doby císaře Justiniána

Giotto, Klanění Tří králů, Padova

O betlémské hvězdě se můžeme dočíst v evangeliu sv. Matouše. Ani tam se o ní nic bližšího nedozvíme. Matouš líčí, že po narození Ježíše přišli od východu mudrci do Jeruzaléma a ptali se po právě narozeném králi Židů. Uvedli, že na východě viděli jeho hvězdu. Král Herodes (zemřel v roce 4. př. n. l.) se polekal a vyzvídal podrobnosti. Místní velekněží připomněli proctví o narození Spasitele v Betlémě. Mudrci tak šli, hvězda je vedla, až Ježíška našli.

Výtvarné ztvárnění betlémské hvězdy jako komety, objevující se nad Betlémy, je pozdějšího data. Je připisováno malíři Giottovi, který se nechal inspirovat Halleyovou kometou, již pozoroval při jejím návratu v roce 1301. O tři roky později jí použil jako předlohu pro ztvárnění betlémské hvězdy na obrazu Klanění tří králů v padovské kapli.

Další pramen uvádí historii umístění komety nad betlémy trochu jinak. Zpočátku se betlémská hvězda znázorňovala jako zářící těleso s proudem paprsků ozařujících Betlém. Až na pozdějších kresbách se tento proud stáčet do různých stran, takže hvězda už spíše připomínala kometu.

S hvězdou je spojena i další možnost výkladu původu betlémské hvězdy, který má širší souvislosti. Zdá se, že s betlémskou hvězdou by mohl souviset konec půstu a známý obyčej o zlatém prasátku. Spojení půstu a hvězdy podává svědectví Jana z Holešova z 15. stol.: „*první zvyk, velmi počestný, je ten, že se věrní křesťané v podvečer Narození Páně našeho Ježíše Krista postí až do hvězdy.*“ O jakou hvězdu se jednalo, nevíme, domníváme se, že tu nešlo o vymezení večerní doby s první hvězdou, počítající se už k následujícímu dnu, obvyklé v židovské i následně křesťanské tradici, ale mohlo jít o pozorování výrazné, jasné hvězdy, která se po západu Slunce objevila na obloze. Zlaté prasátko se podle obyčeje zjevuje za odměnu o Štědrém dni všem, kdo se nenechají zlákat

pochoutkami a dodržují půst po celý den. Prasátko má spojitost jednak se zapadajícím Sluncem, jehož barva, když atmosféra odfiltruje přebytečné sluneční záření, má oranžovo-červenou barvu, tedy přibližně takovou, jakou mají selátka. Spojení zlaté prasátko – zapadající Slunce platí právě pro období zimního slunovratu. Je pravděpodobně odrazem pohanského obětování v souvislosti s očekáváním „narození nového Slunce“. Zapadající Slunce v období slunovratu si naši předkové vykládali jako umírání starého Slunce a jeho poslunovratové východy jako narození nového Slunce, začátek nového solárního roku. Další souvislost zlatého prasátka se zimním slunovratem ukazuje na období spojené se zabijačkou, která má původ v redukci stád, porážení vepříků, pro které by nebylo dost potravy přes zimu. Slované oslavovali zimní slunovrat pálením kmene badnjaku (zvláštní obřadní poleno, sloužící k rituálnímu zapalování ohně o slunovratu). Tento obyčej je mimocho-

dem velice starý, lidé si v dávné minulosti představovali, že noc je dílem stromu noci, který pozvolna večer vyrůstá a zaclání listy i větvemi denní světlo. Ráno před soumrakem strom noci řídne a mizí úplně. Kořeny ovšem v zemi zůstanou, aby následujícího večera strom opět vyrostl. Jak s podzimem přibývá dlouhých nocí, lidé se báli, že strom noci bude stále mohutnět, až zastíní světlo navždy a nastane věčná noc. Proto se symbolicky podřel v nejdelsí noci roku skutečný strom a jeho polena se obřadně spálila. Není vyloučeno, že uříznutý stromček, který si odnášíme o vánocích domů, je vzdálenou vzpomínkou na obřady spojené s obětováním stromu noci.

Největší svátky roku se soustřeďují kolem Štědrého dne, který vrcholí Štědrým večerem. Večerní oslava je obyčej velice starý, pochází pravděpodobně z doby, kdy byla noc důležitou částí dne, protože ona poutala pozornost předků oblohou posetou hvězdami, a Měsícem, který představoval dárcce světla v noční temnotě.

Člověk vyzoroval, že po zimním slunovratu se zvedá sluneční dráha a otepluje se. Zimní slunovrat byl předky chápán jako oslava nového života, začátku vegetačního cyklu. Při archeologických vykopávkách v jednom z center Velké Moravy na Pohansku u Břeclavi byl objeven hrob dítěte orientovaného směrem k zimnímu slunovratu, pravděpodobně proto, že dítě tak jako poslunovratové Slunce znamenalo symbol nového života. Archeoastronomický výzkum pohřebišť na jižní Moravě ukázal, že směr hrobů k východu Slunce o zimním slunovratu je velice častou orientací praktikovanou napříč pravěkem i starověkem. Pro naše předky představovalo plynutí času pravděpodobně Slunce, jehož východy se po obzoru během roku pohybují po obzoru od letního k zimnímu slunovratu, kde se místa východů na čas zastaví. Při zimním slunovratu se odehrávají sluneční východy zhruba 16 dní na stejném místě obzoru. Pro zpřesnění začátku roku, se proto použilo jasné hvězdy, která v tu dobu prvně zazářila na obloze při svém východu těsně před východem Slunce nebo těsně před svým západem po západu Slunce.

(dokončení na straně 6)

Místo, kde se narodil Ježíš, Betlém

Betlém, hvězda a symbolika Vánoc

(pokračování ze strany 5)

Ačkoliv Vánoce se v křesťanstvu začaly slavit až poměrně pozdě, ve 4. století, zřejmě v souvislosti s potlačením oblíbeného kultu boha Mithry, jehož narozeniny se slavily 25. prosince, novější výzkumy naznačují, že Kristus se skutečně mohl narodit v prosinci, ke konci roku. Je docela pravděpodobné, že se díky časové kontinuitě prosincového narození Krista a zimního slunovratu hvězda, označující v tomto období přesnější začátek solárního roku, mohla přenést z původní kalendářní funkce do křesťanské tradice jako betlémská hvězda, zvěstující narození Ježíše. Takový to názor zastával i zakladatel české archeoastronomie Arnošt Dittrich v knize *Slunce, Měsíc a hvězdy* z roku 1923. „*Víme-li, proč Vánoce slavíme k zimnímu slunovratu, nejedna záhada se rozuzlí. Hvězda mudrců jest ohlas oné hvězdy, jejíž heliakický, tj. červánkový východ určoval slavnost slunovratu zimního. Zjevuje se mudrcům ‚en té anatólie‘ (Matouš II., 9), což jest podle Herodota, Polybia, Plutarcha aj., obvyklé označení jitrního východu. Tato hvězda či souhvězdí určovala, kdy půjde oslavné procesí, jehož ohlasem jest půvabná zkazka o návštěvě svatých tří králů v evangeliu. „K myšlence hvězdy pozorované v období zimního slunovratu se přiklání i archeolog Jaromír Kovárník. „Nemůžeme vyloučit, že tato hvězda představuje starší tradici pozorování polohy astrálních těles za účelem měření času a ke stanovení zimního slunovratu a správné doby pro zahájení cyklu zemědělských prací, např. první jarní ‚posvátné orby‘ atd. Název místa Kristova narození v sobě skrývá pravděpodobně další symboliku spojenou se zemědělstvím ... Betlehem znamená v překladu ‚dům chleba‘. Čistý pšeničný chléb nekvašený představuje při mešních obřadech Kristovo tělo.“*

Teorii, že se za fenoménem betlémské hvězdy skrývají konjunkce planet, formuloval již počátkem 17. století proslulý německý astronom Johannes Kepler, který 17. prosince 1604 pozoroval v Praze jako císařský matematik Rudolfa II. výbuch supernovy v souhvězdí Hadonoše. V tom roce došlo také k velké konjunkci Jupitera se Saturnem, tzn., že se tento úkaz odehrál celkem třikrát v průběhu roku. Napadlo ho proto vypočítat, kdy stejná, velká konjunkce obou planet nastala v období kolem počátku křesťanského letopočtu a zjistil, že to bylo r. 7. př. n.l., kdy ke konjunkcím došlo třikrát po sobě, konce května a září i počátkem prosince, a to v souhvězdí Ryb. Jan Kepler vyslovil domněnku, že podobná situace mohla nastat i v době Ježíšova narození a nepřímě označil hvězdu z Betléma za velkou trojnásobnou konjunkci Jupitera se Saturnem v souhvězdí Ryb. Podobný úkaz je velmi vzácný. Naprostá výjimečnost této nebeské podívané, která musela být na východě ještě výraznější, vyvolávala otázku, zda si oni mudrci nevyložili trojnásobnou konjunkci planet z roku 7 př. Kr. jako znamení, že se v Palestině narodil veliký král a zda nemohla být podnětem k jejich cestě do Jeruzaléma.

Evangelia a další texty popisující narození Ježíše nejsou klasické historické prameny. Souvislosti vyplývají až z porovnání čtyř evangelií a dalších biblických i nebiblických zdrojů. Historici proto soudí, že komety a konjunkce planet se začaly s narozením Ježíše spojovat až několik desetiletí po jeho smrti. Někteří badatelé jsou k odhalení tajemství betlémské hvězdy skeptičtí. Pokusy propočítávat podle astronomických tabulek rok Ježíšova narození jsou proto podle nich odsouzeny k neúspěchu. Skeptický byl i český astronom Vladimír Vanýšek. Ten pochybuje, zda lze použít zmínku o betlémské hvězdě k astronomicko-historickým studiím.

„...obávám se, že odpověď je záporná. Ve všech třech synoptických evangeliích (tj. Matouš, Marek, Lukáš) je zjevný vliv starozákonní židovské tradice a nejvýraznější je právě v Matoušově 1. a 2. kapitole. Tam je v podstatě vylíčen příchod Mesiáše ve smyslu starozákonních proroctví. Zmínka o mudrcích a betlémské hvězdě do této koncepce plně zapadá, ale o tom, zda odpovídá historické skutečnosti, nutno pochybovat.“

Petr Zemek a Rostislav Rajchl
Obrázky: wikipedia.org

Lampionový průvod 17. 11. 2010

Dne 17. 11. 2010 se v naší obci konal lampionový průvod k uctění státního svátku „Dne boje za svobodu a demokracii“.

V naší historii jsou dva významné 17. listopady: 1939 a 1989.

Co se týče toho prvního: 17. listopadu 1939 bylo popraveno 9 představitelů studentských spolků, byly obsazeny české vysoké školy a koleje. Jednalo se oficiálně o odplatu za bouře po pohřbu zavražděného studenta Jana Opletala, spíše však šlo pouze o jeden z mnoha kroků, jimiž chtěli Němci likvidovat českou inteligenci. [1] V roce 1989 se konalo pod patronací Socialistického svazu mládeže setkání studentů na Albertově, která později přerostla v neohlášený pochod Prahou, pochod se skandováním protikomunistických hesel atd. Oficiálním účelem mělo být uctění památky Jana Opletala, avšak radikálnější části studentů minily využít této akce k vyjádření nespokojenosti se současnou společenskou situací a k volání po změně. Studenti byli napadeni veřejnou bezpečností. Revoluce byla provedena bez násilí a během státního převratu nebyl zmařen jediný život, proto je taky nazývána „Sametovou revolucí“. [1] Lampionové průvody, jejichž účastníci nosí lampiony, svíčky nebo jiná světelná zařízení, se konají se na celém světě k různým příležitostem převážně náboženského, manifestačního či vzpomínkového charakteru. Lampiony pocházejí z Asie. V Číně jsou součástí většiny svátků jako narození dítěte, svatby, pohřby už před naším letopočtem. Někdy se lampiony vypouš-

tějí do vzduchu. Mají donést přání k bohům. K tomuto účelu bývají uzavřeny a dosahují výšky až několika metrů. Fungují na principu horkovzdušného balonu.

V Československu se v období socialismu lampionové průvody s povinnou účastí žáků základních škol konávaly v předvečer 9. května a hlavně 7. listopadu (výročí VŘSR), a to obvykle k místnímu památníku padlých rudoarmějců, organizovala je místní pionýrská organizace. [2] V dnešní době bychom se měli oprostít od některých zážitků spojovaných s bývalým režimem. Jak je z článku patrné lampionové průvody mají mnohem delší tradici. Proto bychom je měli brát jako symbol uctění památky či významného aktu bez ohledu na současný politický režim. V další řadě jsou také radostným okamžikem v očích našich dětí, kdy můžou zažít nový nevěšední zážitek. Rádi bychom tedy poděkovali organizátorům průvodu z řad SDH Lhotka a ZŠ Hradčovice za uspořádání akce.

Pavel Moštěk

Zdroj:

- [http://cz.altermedia.info/historie/17-listopad_198.html]
- [<http://cs.wikipedia.org/>]
- [<http://sdhlhotka.sramek.info/>]

Beseda s důchodci

Jako jiná léta, také letos připravilo vedení obecního úřadu Hradčovice pro svoje občany důchodového věku malou slavnost – besedu s důchodci.

Po zahájení, které provedl starosta obce, se nám představili žáci základní školy se svým programem. Byli jsme mile překvapeni, jak máme šikovné děti, na kterých bylo vidět dobré vedení ze strany školy. Potom nás pan starosta informoval o dění v obci a zodpověděl na dotazy seniorů. Zavítal mezi nás i náš duchovní otec Antonín Kupka a řekl nám pár povzbudivých slov. Po malé přestávce pro nás bylo připraveno výborné občerstvení od kuchařek ze školní jídelny a nechybělo ani dobré víno. K tomu všemu nám vyhrávala skupina Madison, jak k tanci, tak i k poslechu.

Strávili jsme pěkné chvíle, za které děkujeme všem, za které děkujeme všem, kteří se na přípravě podíleli.

Za občany seniorského věku

Anežka Buráňová

František Cahel, starosta Hradčovic a obrozenec našeho venkova

O této osobnosti patrně mnoho Hradčovjanů neví, ostatně příjmení Cahel se zde dnes už vůbec nevyskytuje, ačkoliv bylo v Hradčovicích dříve poměrně časté a je zaznamenáno již k roku 1611. Aby o tomto protagonistovi dějin někdejšího okresu Uh. Brod z přelomu 19. a 20. století neplatilo „sejde z očí, sejde z myslí“, snad k tomu přispěje toto pojednání. František Cahel se narodil 2. dubna 1848, mimořádného roku historie národa, asi na č. p. 64 v Hradčovicích, jako syn Františka Cahla, podsedníka, a Rosálie Cahlové rozené Pijáčkové ze sousední Lhotky. Jako dvacetiletý se 11. listopadu 1868 oženil s Anežkou Poláškovou, osmnáctiletou dcerou Tomáše Poláška, čtvrtlánika v Hradčovicích, a jeho manželky Kateřiny Poláškové, rozené Kolkové ze Lhotky; oddávajícím byl v kostele Všech svatých farář P. Ondřej Brázdil. Protože však nastávající manželé byli nezletilí, bylo třeba úředního potvrzení. V případě ženichovně byla zletilost potvrzena 27. října t. r. v Uh. Brodě, u nevěsty stačilo dovolení otce (ženichův otec byl už mrtev), což vzato na vědomí oddávajícím knězem. O dalších následných rodinných skutečnostech moc nevíme. Alespoň víme, že rodina Cahlova bydlela nadále na č. p. 64, jak nás o tom zpravuje sčítání obce Hradčovice z roku 1880 i 1890. Z potomků je uváděna pouze dcera Anna narozená v roce 1871, která si v roce 1892 vzala Jana Nevařila ze Lhotky. Jejich potomci žijí na tomto domě dodnes. František Cahel byl pradědečkem pana Rostislava Nevařila.

O veřejné činnosti Františka Cahla toho víme daleko více a můžeme se pokusit složit mozaiku jeho životního údělu. Opět díky dobovému tisku máme informace až z dob pro naše Slovácko „zapadlých vlastenců“. Tak právě v souvislosti s Františkem Cahlem je to zpráva z Hradčovic, která dosti detailně přibližuje schůzi lidu z neděle 6. listopadu 1887. Schůzi řídil učitel

Bordovský z Hradčovic a přítomni byli i další vlastenci – za Jednotu učitelů řídící J. Opletal st. z Nivnice, učitel F. Petráš ze sousedních Veletin, učitel V. Mařák z Nivnice, zástupci Hospodářské jednoty okresu – místopředseda František Cahel a tajemník učitel Nesňal. Je zajímavé, že v diskuzi byl připomenut život i dílo Jana Amose Komenského. Schůzi pozdravil a na závěr i zhodnotil místní farář P. Florián Němec, vlastenec – Staročech, který upřímně děkoval oběma národním spolkům za jejich záměr prohlubovat osvětu a tím obrodu zemědělců. Nad jiné jasný důkaz dávné počáteční činnosti Františka Cahla, jak to postupně dokazoval i v dalších letech. Viz například Valnou hromadou Hospodářské jednoty v Uh. Brodě v roce 1891, když byl předsedou zvolen hrabě Otto Serényi, který ač uherský šlechtic, měl značné pochopení pro činnost našich vlastenců. Stojí za to připomenout některá jména členů výboru, protože cosi znamenala i v následném dění: glosovaný František Cahel, rolník z Hradčovic, František Eliáš, okresní soudce z Uh. Brodu (později zemský poslanec), P. J. Horáček, velmi agilní farář z Horního Němčí, František Janáček, sládek z Uh. Brodu, František Josefík, starosta z Újezdce, Pavel Kopřiva, rolník a bývalý několikanásobný starosta Nivnice, Augustin Nesňal, učitel z Uh. Brodu, Ignát Seichert, lékárník a radní v Uh. Brodě (příští říšský poslanec), Vincenc Hruboš, starosta z Drslavic, Jan Sedláček, rolník z Havřic a další. Zaujme i údaj z roku 1897: v Uh. Brodě byl ustaven Rolnický politický spolek, nejspíše z iniciativy Mladočechů, protože Agrární strana započala svou činnost na Moravě až v prvních letech 20. století. Předsedou byl zvolen Jan Keppert, mlynář z Veletin, a ve výboru se znovu setkáváme i s Františkem Cahlem z Hradčovic, což je znovu doklad jeho schopností.

(dokončení na straně 8)

Slavnostní otevření opravené hasičské zbrojnice v Kútě v sobotu 23. října

František Cahel, starosta Hradčovic a obrozenec našeho venkova

(pokračování ze strany 7)

Ale už na podzim předešlého roku 1896 je dokumentováno, že proběhly zemské volby a v kurii venkova na Uherskobrodsku se utkali: Fr. Důbrava † 1926, rolník a starosta obce Těšova, kandidovaný právě nově vzniklou stranou Katolicko-národní (vznikla odklonem od Staročechů), proti němu František Cahel, rolník z Hradčovic, podpořený pokrokařskou částí národního tábora. Tento však neměl větší šance na silně klerikálním Slovácku a byl poražen. Neustal ani přes možné neúspěchy, neboť 21. ledna 1897 řídil jakožto místopředseda společenství Valné hromady Hospodářské jednoty v sále Občanské besedy v Uh. Brodě, když tato osvětová organizace zemědělců evidovala 415 řádných a 10 čestných členů. Byl to však čas různých rozhodnutí, ano i dělení při veřejné činnosti, a jak bylo vzpomenu, po vzoru Čech se organizuje i na naší rodné Moravě politická složka – Agrární strana. Názory vlastenců zůstávají většinou věrné tradici, což je i zásadou pro Františka Cahla, což víme z informace z roku 1907, když zasedá v Politickém spolku města Uh. Brodu i okolí, organizaci Mladočeské, dovozuje to účast veličin: J. Keppert, Dr. J. Renner st., lékárník M. Souček, učitel F. Prager, poštovník J. Zemek z Vlčnova a další. Pokud se však týká zájmu rolnického stavu, ještě to dělení není tak velké, což doložíme i na Hospodářské jednotě, kde

jsou činní vedle liberálů Rennera st., Janáčka a Vokáče, jednatele (exponenta Republikánské strany zemědělské po r. 1918 na okrese), stejně i zástupci z řad národních katolíků Jan Hromčík, starosta Nivnice v letech 1908–1918, Kornelius Adamec, starosta Suché Lozi před rokem 1918, Josef Procházka † 1941, statkář, předseda Katolicko-politické jednoty (po úmrtí starosty Dr. B. Webera), P. Vincenc Vaněk, kaplan v Uh. Brodě na počátku 20. století a další. Nejspíše to ale není parketa našeho Františka Cahla (od roku 1911 čestného člena vedení této organizace), hlavně pro pokročilost věku. Jak se vedlo jemu osobně v průběhu I. válečného konfliktu, jehož hrůzy dolehly také na civilní obyvatelstvo, to se už asi nedovíme. Definitivně se mi nepodařilo zjistit ani to, jak se zachoval v počátcích československého státu. Zde mám na mysli i zapojení části věřících do nově ustavené Československé církve po roce 1920, což byl i případ jeho rodiště Hradčovic. Jistá Cahlová, nejspíše z příbuzenstva, je uvedena v seznamu národní církve z těchto let. František Cahel však i dříve při politickém dělení venkova měl prý prohlásit: „Já už své názory měnit nebudu; ale když budete potřebovat pomoci, zavolejte i mne.“ Vyznání křesťanského vlastence, tolik podobné například názoru Dr. Rennera st., vůdce brodských národních demokratů, pokračovatelů Mladočechů, který obdobně zachoval věrnost

víře předků. František Cahel, jeden z obroditelů Uherskobrodského Slovácka, starosta obce i první starosta hasičů, poměrně zámožný sedlák a majitel cihelny, zemřel 11. června 1925 – je tomu letos 85 roků. V dobovém hodnocení tisku stojí o něm srozumitelně: „Byl to typ uvědomělého a ve svém přesvědčení pevného, v každém směru čestného sedláka, jenž dobře vykonal svůj úkol zemědělského předáka kraje.“

Stanislav Lukáš

Hodové veselí 24. října

Divadelní představení O vlku a kůzlátkách 5. prosince

Naši jubilanti

17. 1.	Marie Hrubošová, Hr. 186	80 let
18. 1.	Božena Pijáčková, Lh. 29	90 let
29. 3.	Ludmila Šišáková, Hr. 74	75 let